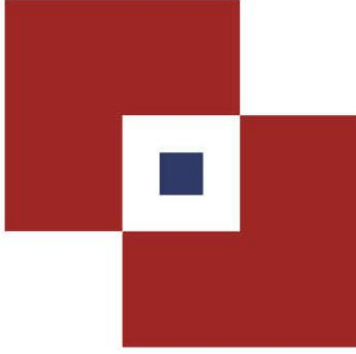

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

ARABULUCULUK NEDİR, NASIL İŞLER?
KTOTAM FAALİYETLERİ
Ahmet Çelik

KTOTAM

Bilgi Raporu

Ekonomik Araştırmalar ve Proje Müdürlüğü

KONYA
Temmuz, 2019
www.kto.org.tr

İÇİNDEKİLER

1. ARABULUCULUK NEDİR?	1
2. HUKUKİ SÜRECİN AKIŞI	2
3. KONYA TİCARET ODASI TAHKİM VE ARABULUCULUK MERKEZİ (KTOTAM)	3
3.1. KTOTAM ve Amacı	3
3.2. KTOTAM Avantajları	3
3.3. KTOTAM Ofisi ve Sekreteryası	4
3.4. KTOTAM'da Süreç Akışı	4
3.5. KTOTAM Divan Heyeti ve Arabulucu Listesi	5
4. SORU CEVAPLARLA ARABULUCULUK	6

1. ARABULUCULUK NEDİR?

Son yıllarda birçok ülkede hukuk uyuşmazlıklarında alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleri daha fazla tercih edilmeye başlanmıştır. Taraflar uyuşmazlıklarını dava açarak çözmek yerine, bizzat kendilerinin çözmesine yardımcı olacak çeşitli yöntemler denemektedirler. Bu yöntemler, taraflara yardımcı olmakla beraber, etkin bir şekilde işletilmesi halinde mahkemelerin dava yükünün hafifletilmesine de yardımcı olabilir.

Alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinin amacı, uyuşmazlıkların çözümünde yargı sistemine bir alternatif sunarak, uyuşmazlıkların barışçıl, hızlı ve ekonomik bir şekilde çözülmesini sağlamaktır. Alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleri, yargı sistemiyle rekabet halinde değildir; yargıya başvurulması yolunu ortadan kaldırmaz.

Uyuşmazlıkların çözümüne yönelik birçok yöntem vardır; arabuluculuk da bu yöntemlerden biridir. Arabuluculuk, arabulucu adı verilen bağımsız ve tarafsız üçüncü kişi eşliğinde yürütülen esnek bir anlaşmazlık çözüm sürecidir.

Arabuluculuk, taraflara mahkemede elde edilemeyecek fırsatlar sunar; iletişim sorunlarının giderilerek, problemlerin konuşulması ve üzerinde anlaşılabilir alanların ortaya çıkarılması için olanak sağlar. Arabuluculuk süreci genellikle gönüllülük temelinde yürütülür. Taraflar kendi kararlarını kendileri verirler ve arabulucunun karar verme yetkisi yoktur. Bu nedenle arabuluculuk geleneksel dava sürecine göre önemli avantajlar sunmaktadır.

Arabuluculuk, aylar hatta yıllarca süren dava yoluna göre daha hızlıdır ve birkaç gün ya da birkaç hafta içinde tamamlanır. Uyuşmazlıkların kısa sürede çözülmesi ile tarafların gündelik yaşamlarına dönmeleri kolaylaşır. Ayrıca arabuluculuk süreci, yargı yoluna göre daha ekonomiktir. Yargılama aşamasındaki gibi harç ve davanın başında yatırılması gereken keşif, bilirkişi, tanık ücreti gibi dava giderleri de olmayacağından daha düşük maliyetlidir. Keza, uzun süren yargılama sürecinde duruşmalara katılırken tarafların harcadığı emek, zaman, yol vb. masraflar da bu süreçte söz konusu değildir.

Yargılama sürecinde kendini ifade edebilecek imkânı bulamayan taraflar, arabuluculuk sürecinde kendilerini rahatça ifade edebilir, diğer tarafı dinleyip anlayabilirler. Arabuluculuk esnek bir süreçtir. Arabulucu taraflar arasındaki iletişimi sağlar. Taraflarla etkin bir iletişim içinde olan arabulucu taraflar arasında iletişim kurulmasına destek olur; tarafların ihtiyaçlarına ve menfaatlerine dikkat çeker.

Arabuluculuk sürecinin en önemli faydası, yıllarca sürebilecek yargılama süreci sırasında zarar görme olasılığı yüksek olan ilişkilerin korunmasını ve sürdürülebilmesini sağlamasıdır. Arabuluculuk, iş birliğine dayalı ve çekişmeli olmayan bir süreç olduğundan ve mutlaka taraflardan birinin kazanıp diğerinin kaybetmesiyle sonuçlanmak zorunda olmadığından, taraflar arasındaki ilişkilerin korunması genellikle mümkün olur.

Ayrıca, yargılamadan farklı olarak arabuluculukta kontrol tamamen tarafların elindedir. Bu da tarafların müzakerelerde çok daha fazla söz hakkına sahip olması ve bunların sonucunu daha fazla kontrol edebilmesi anlamına gelir. Süreçte kazanan ve kaybeden yoktur; taraflar haklı ya da haksız olduklarını kabul etmek

zorunda değildir. Anlaşma her iki tarafın da onayıyla yapılır ve bu nedenlerle genellikle arabuluculukta tarafların memnuniyet seviyesi daha yüksektir.

Arabuluculuğun düşük maliyetle ve hızlı bir biçimde iyi sonuçlar elde edilen bir süreç olması sebebiyle, taraflar arabuluculuk neticesinde çözüme kavuşan uyuşmazlıklarda sağlanan anlaşmaya mahkeme kararına nispeten daha fazla uyum gösterme eğilimindedir.

2. HUKUKİ SÜRECİN AKIŞI

Türkiye’de arabuluculuk, 22 Haziran 2012 tarihinde 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun (HUAK) Resmi Gazetede yayınlaması ile yürürlüğe girmiştir. İkincil mevzuat olarak 26 Ocak 2013 tarihinde Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Yönetmeliği (HUAK Yönetmeliği) yayımlanmasıyla da uygulanmaya başlamıştır. Bu iki mevzuat Türkiye’de arabuluculuğun işleyişi ile ilgili temel ilkeleri kapsamaktadır.

Bunun dışında ek olarak

- Arabuluculuk Asgari Ücret Tarifesi (her yıl yenilenmektedir)
 - Arabuluculuk Sistemi ve Arabulucular için Model Etik ve Uygulama Kuralları mevcuttur.
- Her arabulucu, arabuluculuk faaliyetini yürütebilmek için arabuluculuk eğitimi alarak Adalet Bakanlığı tarafından uygulanan yazılı ve sözlü sınavları geçtikten sonra, Adalet Bakanlığı tarafından tutulan Arabulucular Siciline kayıtlı olmak zorundadır (HUAK Madde 2, HUAK Yönetmeliği Madde 4).
 - Taraflar, arabulucuya başvurmak, süreci devam ettirmek, sonuçlandırmak veya bu süreçten vazgeçmek konusunda serbesttirler (HUAK Madde3, HUAK Yönetmeliği Madde 5).
 - Süreçte gizlilik ilkesi uygulanır. Arabuluculuk sırasında paylaşılan bütün bilgi ve belgeler gizli tutulur (HUAK Madde 4, HUAK Yönetmeliği Madde 6).
 - Arabuluculuk sırasında yapılan açıklamalar ile paylaşılan belgeler başka bir amaçla kullanılamaz (HUAK Mahkemenin Tarafları Arabuluculuğa Yönlendirmesi Madde 5, HUAK Yönetmeliği Madde 7)
 - Arabulucu tarafsızdır ve taraflara eşit davranmakla yükümlüdür (HUAK Madde 9, HUAK Yönetmeliği Madde 8).
 - Taraflar uyuşmazlığın çözümüne yönelik bir anlaşmaya vardığında, ya da süreçten vazgeçip çekildiğinde veya arabulucunun süreci sona erdirmeye yetkisini kullanması halinde arabuluculuk sona erer (HUAK Madde 17, HUAK Yönetmeliği Madde 21).
 - Arabuluculuk faaliyeti sonunda taraflar bir anlaşmaya vardığında, yazılı bir anlaşma belgesi hazırlanır ve bu belge taraflar ve arabulucu tarafından imzalanır. Taraflar mahkemeden bu anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerh verilmesini talep edebilirler (HUAK Madde 18, HUAK Yönetmeliği Madde 22).

3. KONYA TİCARET ODASI TAHKİM VE ARABULUCULUK MERKEZİ (KTOTAM)

3.1. KTOTAM ve Amacı

1882 yılında kurulan Konya Ticaret Odası, Anadolu'nun ilk ticaret odasıdır. 2018 sonu itibarıyla 20 binin üzerinde faal üyesi ile Türkiye'nin en büyük 6. Odası olan Konya Ticaret Odası, kuruluşundan itibaren edindiği misyon ile Konya ekonomisine yön veren çalışmalarına devam etmektedir. Odamız, 137 yıllık köklü geçmişiyle, şehrin sorunlarına çözüm bulmak, şehrin imaj ve itibarını yüceltmek için kendine yeni misyonlar belirlemektedir.

Anadolu özel sektörünü temsil eden en köklü kurumlardan biri olan Konya Ticaret Odası olarak hedefimiz, Konya'yı 2023'e hazırlamaktır. Bu çerçevede Odamız, kentin rekabet edebilirliğini desteklemek için, büyük bir çoğunluğunu KOBİ'lerin oluşturduğu üyelerine verdiği hizmet yelpazesini ve kalitesini geliştirmeye çalışmaktadır.

Konya Ticaret Odası olarak, başta üyelerimize ve çalışanlarımıza yönelik kurumsal sorumluluk olarak çıktığımız bu yolda aktif 20 bin civarında üyemiz ve 10 binlerce çalışanımızla şehrimizde en etkin, en başarılı arabuluculuk merkezi hizmetini vermeyi hedefliyoruz.

Arabuluculuk, bilindiği üzere temeli medeniyetimize ait olan Ahilikten gelen ve hukuki ihtilaflarda alternatif çözüm olarak uygulanan bir uzlaşma yoludur. Bu özelliği ile toplumsal barışa hizmet eder ve yargı sisteminin yükünü hafifletir. Kendi öz değerimiz olan bu kurumun kanuni zorunluluklara ilaveten ihtiyari olarak da sahiplenileceği ve hızla yaygınlaşacağı düşüncesindeyiz.

Üyelerimize ve çalışanlarımıza arabuluculuğun avantajlarını anlatarak bilinçlendirmek ve merkezimize kayıtlı arabuluculara yönlendirerek iş dünyasındaki ihtilafları azaltıp, üretim ve ticaretteki verimi artırmayı amaçlıyoruz.

Bu çerçevede Konya Ticaret Odası Tahkim ve Arabuluculuk Merkezi İç Yönergesi hazırlanmış, KTO Meclisinin onayına sunulmuş ve Meclis kararı ile yürürlüğe girmiştir. Sistemin işleyişini sağlayan KTOTAM Divan Kurulumuz, Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu tarafından görevlendirilmiş olup 5 kişiden oluşmaktadır.

Divan heyeti tarafından; KTOTAM Arabulucu Listesinde yer alacak arabulucuların seçimi ve nitelikleri, arabuluculuk ve tahkim sekreteriyasının oluşumu ve çalışma şekli vb. konular karara bağlanmıştır.

3.2. KTOTAM Avantajları

- ✓ İş dünyasını temsile yetkili kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu olan Konya Ticaret Odası, Konya Sanayi Odası ve Konya Ticaret Borsası olarak tüm üyelerimizi ve çalışanlarını bilinçlendirme ve merkezimize kayıtlı arabuluculara yönlendirme potansiyeline sahibiz.
- ✓ Merkezimiz, KTO binası içerisinde üyelerimiz ve tüm vatandaşlarımız tarafından bilinen gerek özel araçla gerekse toplu taşıma ile çok rahat ulaşılabilecek merkezî bir konumdadır.
- ✓ Ticaret Odamızın binası içerisinde olması sebebiyle, arabuluculuk görüşmesine gelen tarafların veya arabulucununun ihtiyaç duyması halinde Konya Ticaret Odası'nın ve Ticaret Sicil Müdürlüğü'nün verdiği

bütün hizmetlere (yetki belgesi, imza sirküleri vb. belgelere) daha hızlı ve pratik ulaşma imkânı mevcuttur.

- ✓ KTO Karatay Üniversitesi ve Dış Ticaret Merkezi gibi iştiraklerimizden, uzmanlık anlamında faydalanma kolaylığına sahiptir.

3.3. KTOTAM Ofisi ve Sekreteryası

Görüşme merkezimiz; Konya Ticaret Odası hizmet binası zemin katında, fonksiyonel, ileriye yönelik genişleyebilir şekilde girişte sekreteryası, toplantı odası ve iki adet özel görüşme odasından oluşmaktadır.

Yoğunluk olması, ihtiyaç duyulması halinde arabuluculuk görüşmeleri için ofis ayarlanması mümkündür. Toplantı ve görüşme odalarında telefon, yazıcı, bilgisayar, faks vb. her türlü donanım mevcuttur.

KTOTAM tarafından odamızda yapılan arabuluculuk görüşmelerinde sekreteryası hizmeti sunulmaktadır. Tarafların karşılanması, çay-kahve servisi, kırtasiye vb. hususlarda hizmet verilmektedir.

Konya Ticaret Odası, KTOTAM ile ilgilenmek üzere bir personelini sekreteryada görevlendirmiştir. Odamız Arabulucu Listesinde yer alan tüm arabulucular sekreteryası ile direk iletişim halinde olacak, tüm taleplerini derhal bildirebileceklerdir.

Sekreteryası;

- ✚ Arabuluculuk konusunda taraflarca direkt olarak yapılan başvuruların alınması,
- ✚ Taraflar listede yer alan bir arabulucu üzerinde anlaşmışlarsa bu arabulucu ile irtibat sağlanması,
- ✚ Gerekli evrakların arabulucuya ulaştırılması,
- ✚ Tarafların bir arabulucu belirlememeleri halinde başvurunun divan gündemine getirilmesi,
- ✚ KTOTAM'da yapılacak görüşmelerin ayarlanması için randevu defterinin düzenlenmesi ve
- ✚ Görüşme saatlerinin arabulucu ile istişare edilerek ayarlanması görevini üstlenecektir.

Görüşme saatlerinde bir görevli merkezde hazır bulunacak ve gelen tarafları ve arabulucuyu karşılayarak yardımcı olacaktır.

3.4. KTOTAM'da Süreç Akışı

Tarafların KTOTAM'a başvuru yaparken bir arabulucu **belirlememiş** olmaları halinde atamanın yapılması usulü ilk aşamada şu şekilde olacaktır:

- ↓ KTOTAM Arabulucu Listesi; Odamıza başvurusu esnasındaki evrak kayıt sırasına göre belirlenmiş olup, atamalar bu sıraya göre yapılacaktır. Divan üyeleri Arabulucu Listesinde yer alamayacaktır.
- ↓ Tarafların bir arabulucu üzerinde anlaşma sağlamadıkları dosyalarda bu sıralama geçerli olacaktır.
- ↓ KTOTAM listesinde yer alan arabulucuların sadece KTOTAM aracılığı ile değil, zorunlu veya ihtiyâri kapsamda kendilerine gelen arabuluculuk dosyalarını da KTOTAM'da yapmaları ve sonuçlandırmaları beklenmektedir.

- ↓ İlerleyen dönemlerde merkezimizde sonuca ulaştırılmış olan dosyalar baz alınarak KTOTAM Arabulucu Listesinin hazırlanması veya arabulucu belirlenmemiş dosyalara atamalarda KTOTAM'ın kullanım sıklığına göre arabulucu atamasının yapılması vb. kriterler belirlenecektir.
- ↓ Arabulucu kendi ücretini kanunda belirlenen tarifeye göre kendisi tahsil edecek olup KTOTAM'ın bu konuda hiçbir sorumluluğu ve yükümlülüğü mevcut değildir.

3.5. KTOTAM Divan Heyeti ve Arabulucu Listesi

KTOTAM web sayfası üzerinden (www.ktotam.org.tr) gerek arabuluculuk hakkındaki genel ve yasal bilgilere gerekse Konya Ticaret Odası Tahkim ve Arabuluculuk Merkezi özelindeki bilgilere ulaşılabilir. İlgili web sayfasında konuya ilişkin güncel duyuru ve bilgilendirmelere, eğitim, panel ve konferanslara, sistemin işleyişini anlatan görsel materyallere de yer verilecektir.

KTOTAM Divan Heyeti aşağıdaki kişilerden oluşmaktadır:

▪ Ali DERESoy	Başkan
▪ Dr. Öğr. Üyesi Aytekin ÇELİK	Başkan Yardımcısı
▪ Mehmet ÇAKIR	Üye
▪ Av. Murat GÜÇLÜ	Üye
▪ Av. Neslihan BÜYÜKDİLLAN	Üye

KTOTAM güncel arabulucu listesi ise aşağıdaki şekildedir:

1. Arb. Av. Musa ATACAN
2. Arb. Av. Sibel YERLİKAYA
3. Arb. Av. Mehmet Şamil ŞENALP
4. Arb. Av. Yalçın BOSTANCI
5. Arb. Av. Binnur AKKURT
6. Arb. Av. Rüçhan Makbule KARA
7. Arb. Av. Mustafa ŞAHİN
8. Arb. Av. Ömer Faruk SELEŞ
9. Arb. Av. İbrahim KAYHAN
10. Arb. Av. Hülya GÖK
11. Arb. Av. Akif DEMİRCİ
12. Arb. Av. Hasan Murat GÜÇLÜ
13. Arb. Av. Neslihan BÜYÜKDİLLAN

4. SORU CEVAPLARLA ARABULUCULUK

Arabuluculuk Nedir?

Arabuluculuk, dostane yollarla uyuşmazlık çözüm yöntemleri içinde en yaygın olarak bilinen ve uygulanan uyuşmazlık çözüm yöntemidir.

Arabulucu Kimdir?

Arabulucu, sistematik teknikler uygulayarak, görüşmek ve müzakerelerde bulunmak amacıyla tarafları bir araya getirerek onların birbirlerini anlamalarını ve bu suretle çözümlerini kendilerinin üretmesini ve aralarında iletişim sürecinin kurulmasını sağlamaya çağılayan tarafsız üçüncü kişidir.

Arabulucu Tam Olarak Ne İşi Yapacak?

Arabulucu, bu süreçte karar veren kişi değildir. Hatta taraflara herhangi bir çözüm de önermez. Taraflar uyuşmazlığı kendileri uzlaşarak çözerler. Arabulucu, tarafların aralarındaki asıl uyuşmazlığı ve menfaatlerini tespit ederek bu konularda tartışmalarını ve çözüm bulmalarını sağlamaya çalışır. Burada taraflar kendi çözümlerini kendileri üretirler ve bunu yaparken birbirlerini anlamaya çalışırlar.

Ne Zaman Arabulucuya Gidebilirim?

Karşı tarafla aranızda uyuşmazlık çıktıktan ve fakat mahkeme veya tahkime başvurmadan önce arabulucuya gidebileceğiniz gibi mahkemeye dava açtıktan sonra da arabulucuya gidebilirsiniz.

Tüm Davalar Arabuluculuk Kapsamında mıdır?

Hayır. Arabuluculuk ancak tarafların serbest iradeleriyle karar verebilecekleri konularda mümkündür. Daha açık bir ifadeyle; kamu düzenini ilgilendirmeyen ve cebri icraya elverişli konularda taraflar arabulucuya gidebilirler. Tarafların sözleşme konusu yapamayacakları konularda örneğin ceza davalarında, nüfus kaydına ilişkin davalarda veya çocukların velayetine ilişkin davalarda arabuluculuk mümkün değildir.

Arabulucuya başvurmakla dava açmaktan vazgeçmiş mi olurum?

Hayır. Taraflar arabulucuya başvurmak, süreci devam ettirmek, sonuçlandırmak ve bu süreçten vazgeçmek konusunda tamamen serbesttir. Kendi isteğiniz ile başlattığınız bu süreci yine kendi isteğinizle sona erdirip mahkemeye başvurabilirsiniz.

Arabulucuyu nasıl seçeceğim?

Taraflar arabulucuyu, KTOTAM web adresi olan www.ktotam.org.tr sayfasında yer alan güncel arabulucular listesinden seçebilirler.

Arabuluculuk pahalı bir yöntem midir?

Süreç sonuçlanıncaya kadar arabuluculuk sürecinde taraflar, davadan farklı olarak herhangi bir harç yatırmak zorunda olmayıp, tebligat, bilirkişi, tanık ve keşif gibi giderler de ödemezler. Sadece, faaliyet süresine göre arabulucuya, Arabuluculuk Asgari Ücret Tarifesine uyarınca ücret ödenir. Ayrıca, özel bir toplantı yeri vs. gerekiyorsa, bu masrafların ödenmesi gerekir. Taraflar eğer avukatları ile bu sürece katılacaklarsa avukatlarına da ücret ödeyeceklerdir.

Arabuluculuk sürecindeki ücret ve masrafları kim karşılayacak?

Taraflar aksini kararlaştırmadıkça, arabuluculuk sürecindeki tüm masrafları eşit olarak karşılayacaklardır.

Arabuluculuk süreci sonunda vardığım anlaşma benim için bağlayıcı mıdır?

Taraflar arabuluculuk sürecinin sonunda bir anlaşmaya varırlarsa bu anlaşmayı, asıl uyuşmazlık hakkındaki yetki ve görev kurallarına göre belirlenecek olan hukuk mahkemesine ibraz edip, icra edilebilirliğine ilişkin bir şerh verilmesini talep edebileceklerdir. Bu şerhi içeren anlaşma, ilâm niteliğinde belge sayılır. İcra edilebilirlik şerhinin verilmesi, niteliği itibarıyla bir çekişmesiz yargı işi olduğundan buna ilişkin inceleme dosya üzerinden de yapılabilecektir. Ancak, uyuşmazlık konusu aile hukukuna ilişkin ise bu işlemler aynı usulle belirlenecek aile mahkemesince ve duruşmalı olarak yapılacaktır. Eğer, davanın görülmesi sırasında arabuluculuğa gidilmiş ise, kuşkusuz ki yukarıdaki iş ve işlemler davaya bakan mahkemece yerine getirilecektir.

Mahkeme icra edilebilirlik şerhi verirken neye dikkat edecektir?

Mahkeme; anlaşmanın ve içeriğinin, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebileceği işler arasında yer alıp almadığı ve cebri icraya elverişli olup olmadığı yönünden inceleme yapacaktır.

Arabuluculuk yoluyla anlaştığımda avantajım nedir?

- ✓ Dava boyunca yapmak zorunda kalacağınız tüm masraflardan (posta gideri, bilirkişi, keşif vb. masraflar, yol giderleriniz gibi) ve yargılama nedeniyle diğer işlerinizden kısıtlayıp, adliyeye ayırmak zorunda kalacağınız zamandan tasarruf etmiş olursunuz.
- ✓ Mahkemeye göre daha kısa sürer.
- ✓ Sonuç, tarafların kontrolündedir.
- ✓ Geleceğe bakılır, mevcut hukuki durumun değil, menfaatin korunması esastır.
- ✓ Güvenirlik ve gizlilik önemlidir; taraflar mahkeme önünde konuşamayacaklarını burada rahatlıkla konuşabilirler.
- ✓ Psikolojik ve sosyolojik riski azdır; daha az yeni sorun doğurur.
- ✓ Tarafların anlaştıkları yöntem ve çözüm tarzı esastır, esneklerdir.
- ✓ Anlaşmayla çözülür; iki tarafta kazanır, tarafların sosyal ve ekonomik ilişkileri devam eder.

5. KAYNAKLAR

Arabuluculuk Daire Başkanlığı, <http://www.adb.adalet.gov.tr/>

Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu, Resmî Gazete: 22/6/2012 Tarih, 6325 Sayı

KTO Tahkim ve Arabuluculuk Merkezi, <http://ktotam.org.tr/>